PIERWSZA ŁAWKA · ZAJĘCIA, QUIZ I KARTY PRACY · KLASY IV–VI

Święta w Polsce i na świecie

Boże Narodzenie w klasach IV–VI: scenariusz ostatniej godziny wychowawczej przed przerwą (45 minut) o zwyczajach polskich, regionalnych i z innych krajów oraz o życzeniach, które nie są szablonem; quiz drużynowy bez przegranych i karty pracy z kluczem.

Co jest w materiale

1	**Scenariusz zajęć „Święta w Polsce i na świecie”** 45 minut: skąd te zwyczaje, stacje „Święta na świecie”, życzenia niebanalne, pożegnanie przed przerwą.	45 min
2	**Quiz drużynowy „Wokół świątecznego stołu”** 12 pytań, wspólny cel klasy zamiast rankingu drużyn.	15–20 min
3	**Karty pracy** „Zwyczaj i jego znaczenie”, „Życzenia niebanalne” – z kluczem.	2 karty
4	**Materiały do druku** Karty stacji „Święta na świecie”, karta odpowiedzi drużyny.	2 strony

Boże Narodzenie 2026 – co warto wiedzieć

Boże Narodzenie obchodzimy 25 i 26 grudnia, a dzień wcześniej, **24 grudnia**, jest Wigilia. Od 2025 r. Wigilia jest w Polsce dniem wolnym od pracy (ustawa z 6.12.2024, Dz.U. 2024 poz. 1965). Zwyczaje wigilijne – m.in. dzielenie się opłatkiem i składanie przy tym życzeń – wpisano na krajową listę niematerialnego dziedzictwa kulturowego. Wniosek podkreśla, że w różnych regionach wyglądają one trochę inaczej.

W 2026 r. ostatni dzień zajęć to wtorek 22 grudnia. Zimowa przerwa świąteczna trwa od środy 23 do czwartku 31 grudnia (rozporządzenie w sprawie organizacji roku szkolnego, t.j. Dz.U. 2023 poz. 1211, § 3). Wigilia wypada w czwartek, święta – w piątek i sobotę. Uczniowie wracają do szkoły w poniedziałek 4 stycznia 2027 r. Dyrektor może ustalić dodatkowe dni wolne od zajęć – sprawdź kalendarz swojej szkoły.

Uwaga na mity. Nie ma jednej „obowiązkowej" liczby potraw: dawniej podawano ich nieparzystą liczbę (7, 9, 11), dwanaście utrwaliło się później. Choinka to w Polsce zwyczaj dość młody – przyszła z Niemiec w XIX wieku, a na wieś często dopiero między wojnami.

Wskazówki dla nauczyciela

Przygotowanie

- Ostatni dzień zajęć w 2026 r. to wtorek 22 grudnia. Scenariusz zajmuje jedną godzinę wychowawczą; quiz można przeprowadzić na kolejnej lekcji tego dnia albo dzień wcześniej.
- Wydrukuj karty stacji (po jednym komplecie na grupę 4–5 osób), karty pracy (po jednej dla ucznia) i kartę odpowiedzi drużyny (jedna na drużynę).
- Ustaw ławki w cztery stoliki-stacje.
- Jeśli ktoś w klasie zna zwyczaje z innego kraju albo innej tradycji (np. dzieci z Ukrainy), zapytaj go wcześniej w cztery oczy, czy chce o nich opowiedzieć. Nikogo nie wywołujemy przy wszystkich.
- Zajęć nie oceniamy stopniami. Karty pracy sprawdzamy wspólnie.

Zasady, które chronią uczniów

- **Szkoła publiczna – wersja kulturowa.** Mówimy o zwyczajach i ich historii. Nie modlimy się na zajęciach, nie łamiemy opłatka jako obrzędu i nie pytamy, kto chodzi do kościoła. Źródło religijne zwyczaju podajemy rzeczowo: „w opowieści o narodzinach Jezusa…".
- **Różne wyznania.** W klasie mogą być dzieci prawosławne, protestanckie, muzułmańskie, żydowskie i niewierzące. Większość parafii prawosławnych w Polsce świętuje według kalendarza juliańskiego (Wigilia 6 stycznia). Nikt nie musi mówić, czy i jak świętuje.
- **Rodziny są różne.** Dzieci spędzą święta m.in. z jednym rodzicem, w rodzinie zastępczej, w placówce, po stracie bliskiej osoby albo w szpitalu. Mówimy „osoby, z którymi spędzasz święta" albo „bliska osoba".
- **Prawo do „pas" i bez porównywania prezentów.** W każdej rundce można nic nie mówić. Nie pytamy „co dostaniesz" ani „ile kosztowało" – rozmawiamy o czasie, gestach i życzeniach.
- **Bez nagród i przegranych.** Quiz kończy się wspólnym wynikiem klasy, nie rankingiem.

SCENARIUSZ ZAJĘĆ · 45 MINUT · KLASY IV–VI

Święta w Polsce i na świecie. Skąd się biorą zwyczaje i jak życzyć, żeby nie było banalnie?

Pytanie przewodnie: **Co mówią o ludziach ich świąteczne zwyczaje?** Ostatnia godzina wychowawcza przed przerwą.

Zajęcia	zajęcia z wychowawcą
Klasy	IV–VI (klasa IV – podstawa z 2026 r., klasy V–VI – podstawa z 2017 r.)
Temat	**Święta w Polsce i na świecie. Skąd się biorą zwyczaje i jak życzyć, żeby nie było banalnie?**
Czas	45 minut
Metody	rozmowa, praca na stacjach, pisanie życzeń
Formy pracy	cała klasa, grupy 4–5-osobowe, praca indywidualna
Środki	karty stacji „Święta na świecie”, karty pracy, tablica

Cel ogólny

Uczeń poznaje znaczenie polskich zwyczajów świątecznych i zwyczaje innych krajów oraz układa życzenia dopasowane do adresata.

Cele operacyjne – uczeń po zajęciach:

- wyjaśnia znaczenie trzech polskich zwyczajów wigilijnych (A),
- odróżnia fakt od mitu (np. „zawsze 12 potraw”, „choinka to bardzo stara polska tradycja”) (B),
- opisuje jeden zwyczaj świąteczny z innego kraju (C),
- układa życzenia dopasowane do adresata, bez gotowych formułek (D).

PIERWSZA ŁAWKA

Życzenia niebanalne – trzy pytania

1. Komu życzę? (imię, zwrot grzecznościowy)
2. Co jest ważne dla tej osoby właśnie teraz? (pasja, plan, trudność)
3. Czego jej naprawdę życzę? (konkret zamiast „zdrowia, szczęścia, pomyślności”)

Przebieg zajęć

Czas	Faza	Co robi nauczyciel	Co robią uczniowie
0–5 min	Wprowadzenie	• Mówi, że to ostatnie zajęcia przed przerwą. Przypomina zasady: prawo do „pas”, nikt nie musi mówić, jak spędza święta.	• Rundka jednym słowem: „Grudzień to dla mnie…”.
5–13 min	Fakt czy mit?	• Czyta cztery zdania (dodatek w scenariuszu). Po każdym uczniowie głosują ręką. Objaśnia odpowiedź.	• Głosują: fakt / mit. Uzasadniają swoje zdanie.
13–28 min	Stacje „Święta na świecie”	• Dzieli klasę na cztery grupy. Co 3 minuty daje sygnał zmiany stacji.	• Czytają kartę stacji i zapisują jedno zdanie: „Ten zwyczaj mówi o ludziach, że…”. Przechodzą do kolejnej stacji.
28–40 min	Życzenia niebanalne	• Zapisuje na tablicy trzy pytania. Pokazuje przykład „szablonu” i życzenia osobistego.	• Piszą życzenia dla wybranej osoby (nie muszą jej ujawniać). Chętni czytają przykład bez imienia adresata.
40–45 min	Podsumowanie i pożegnanie	• Pyta: „Który zwyczaj z innego kraju chcielibyście przenieść do nas?”. Przypomina termin powrotu: 4 stycznia.	• Odpowiadają w rundce albo mówią „pas”.

Trudne sytuacje i jak reagować

- **Uczeń mówi, że nie obchodzi świąt.** Podziękuj i powiedz, że zajęcia dotyczą zwyczajów jako części kultury – może przyglądać się im jak badacz.
- **Uczniowie wyśmiewają cudzy zwyczaj.** Zatrzymaj rozmowę: „Nasze zwyczaje też komuś wydają się dziwne. Pytamy, co znaczą, nie oceniamy”.
- **Rozmowa schodzi na prezenty i ich ceny.** Wróć do pytania przewodniego.

Jak sprawdzić, czy zajęcia się udały

- Zdania ze stacji: czy grupy umieją powiedzieć, co zwyczaj mówi o ludziach.
- Życzenia: czy mają adresata i konkret.
- Quiz: ile odpowiedzi klasa zebrała wspólnie.

CO JESZCZE JEST W ŚRODKU

Boże Narodzenie – scenariusz „Święta w Polsce i na świecie”, quiz drużynowy i karty pracy, klasy 4–6

Podgląd pokazał 4 z 13 stron. Pełna wersja: 13 stron A4, PDF do druku i DOCX do edycji.

- scenariusz 45 minut z kartami stacji: Ukraina, Szwecja, Islandia, Meksyk
- quiz drużynowy „Wokół świątecznego stołu” – punkty do wspólnej puli klasy, bez przegranych
- karty pracy z kluczem i karta odpowiedzi drużyny
- fakty sprawdzone w źródłach (m.in. wpisy na listę dziedzictwa niematerialnego)

Kup pełną wersję – plik od razu na e-mail
pierwszalawka.pl/material/boze-narodzenie-scenariusz-i-karty-pracy-klasy-4-6